

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-162
Karar Sayısı : 10-63/1317-494
Karar Tarihi : 07.10.2010

(Önaraştırma)

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ali ARIÖZ, Özgür Can ÖZBEK

20 **C. BAŞVURUDA BULUNAN** : - Detaş Beton Sanayi A.Ş.
Eyüp Sultan Mahallesi, Yanyol Lale Sokak No:4 81470
Samandıra / İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILANLAR:

-Nuh Çimento Sanayi A.Ş.
Adres: İnönü Cad. Yeşil Sk. No:85 K:2 Ümraniye/İstanbul
-Nuh Beton A.Ş.
Adres: Büyükbakkalköy Mah. Samandıra Cd. Maltepe/İstanbul

30 **E. DOSYA KONUSU:** Nuh Çimento A.Ş.'nin, hâkim durumda bulunduğu İstanbul Anadolu yakasındaki (İzmit dahil) çimento pazarında hakim durumdan kaynaklanan gücünü kullanarak, hazır beton pazarında fiyat sıkıştırması yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda, Nuh Çimento San. A.Ş.'nin (Nuh Çimento), (İzmit ili dahil) İstanbul Anadolu yakasındaki çimento sektöründe hâkim durumda olduğu, aynı teşebbüsün kendisinin de faaliyet gösterdiği hazır beton pazarında çimento ücretlerini kendi şirketi (Nuh Beton A.Ş.) ve yandaşları için maliyetinin altında belirlemek suretiyle hazır beton sektöründe fiyat sıkıştırması ve yıkıcı fiyatlama yaparak 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddia edilmiştir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 9.6.2010 tarihinde, 4563 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 6.7.2010 tarih ve 2010-2-162/İİ-10-321.AA sayılı İlk İnceleme Raporu 5.8.2010 tarih ve 10-52 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 29.9.2010 tarih ve 2010-2-162/ÖA-10-321.AA sayılı Önaraştırma Raporu 30.9.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/476 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-63 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Nuh Çimento hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

50

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Detaş Beton tarafından iddia edilen husus özetle, Nuh Çimento'nun hâkim durumda bulunduğu İstanbul Anadolu yakasındaki (İzmit dahil) çimento pazarında hâkim durumdan kaynaklanan gücünü kullanarak, hazır beton pazarında fiyat sıkıştırması yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği.

Başvuru konusu, rekabet hukuku çerçevesinde ancak mal vermeyi reddetme (anlaşmaya yapmayı reddetme) eyleminin koşullarının gerçekleştiğinin ortaya konulması halinde 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde ihlal olarak değerlendirilebilir. Diğer bir ifade ile, fiyat sıkıştırması olarak da isimlendirilen eylem, üst pazardaki (dosya kapsamında çimento pazarındaki) hâkim durumun tek taraflı davranışlar yoluyla alt pazarda (dosya kapsamında hazır beton pazarında) dışlayıcı kötüye kullanılması hallerinden birisi olan mal vermeyi reddetme eyleminin alt kollarından birisidir. Fiyat sıkıştırmasının ve dolayısıyla mal vermeyi reddetme eyleminin koşullarının oluşup oluşmadığı aşağıda değerlendirilmektedir.

Rekabet hukuku uygulamalarında, pazarda hâkim durumda olan bir işletmenin satış yapmayı reddetmesi ya da satıştan kaçınması, pazarda rekabeti azaltmak ya da tümüyle ortadan kaldırmak amacına yönelik olduğu veya bu etkiyi haiz olduğu ölçüde yasaklanmıştır. Buna paralel olarak, Rekabet Kurulu daha önceki kararlarında mal vermeyi reddetme eyleminin 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirmesinde:

- 70 • *“Mal vermeyi reddeden teşebbüsün hâkim durumda olması*
- *Hâkim durumdaki teşebbüsün uzun süre mal vermekte olduğu müşterisine mal vermeyi reddetmesi ve mal vermeyi kesmenin objektif gerekçelere dayanmaması*
- *Teşebbüsün bazı müşterilere mal satarken bazılarına ürün vermeyi reddetmesi,*
- *Mal vermeyi kesmesinin rekabeti kısıtlayıcı amacı olup olmaması”*

gibi kriterleri dikkate almıştır.

Kısaca, mal vermeyi reddetme eyleminin rekabet hukukunda ihlal olarak kabul edilebilmesi için gerekli şartlar şu şekilde sıralanabilir:

- 80 • Teşebbüs hâkim durumda olmalıdır,
- Verilmeyen mal, alt pazarda faaliyet için gerekli olmalıdır,
- Mal vermeme/mal vermeyi reddetme eyleminin objektif ve haklı gerekçeleri bulunmamalıdır,
- Eylem sonucunda (alt) pazarda rekabet ortadan kalkıyor/önemli ölçüde azalıyor olmalıdır. Malı alamayan rakibin faaliyet gösteremeyecek hale gelmesi veya pazardan dışlanması, rekabetin ortadan kalmasının bir tezahürü olarak değerlendirilebilir.

Mal vermeyi reddetme eyleminin gerçekleşebilmesi için ilk ve en önemli koşul, mal vermediği iddia edilen teşebbüsün hâkim durumda olmasıdır. Rekabet Kurulu'nun 90 10.6.2010 tarih ve 10-47/741-M sayılı kararı ile Marmara Bölgesinde faaliyet

gösteren çimento üreticilerine¹ ilişkin yapılan önaraştırmada elde edilen belgeler sonucunda bu bölgede faal çimento üreticisi teşebbüslerin yıllık dökme çimento kapasite ve üretim rakamları kullanılarak elde edilen tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Marmara Bölgesinde faal çimento üreticisi teşebbüslerin 2009 yılı kapasite ve üretim miktarları

FİRMA ADI	Kapasitesi (kg)	Üretim (kg)	Miktarı Pazar (Kapasite) (%)	Payı Pazar Payı (Üretim) (%)
Akçansa	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)		
	(.....)	(.....)		
Aslan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Bursa Çimento	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)		
	(.....)	(.....)		
Nuh	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Set	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Traçim				
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, Nuh Çimento'nun kapasite bakımından pazar payı yaklaşık %(.....); üretim bakımından ise yaklaşık %(.....)'dir. Pazarda Akçansa hem kapasite hem de üretim bakımından lider konumundadır, ikinci durumda olan Nuh Çimento'yu da Set Çimento takip etmektedir. Dolayısıyla mal vermeyi reddetme eyleminin gerçekleşmesi için ilk ve en önemli koşul olan hâkim durumda bulunma koşulu gerçekleşmemektedir. Bunun yanında başvuru sahibi Detaş Beton'un bu konuya benzer şikâyeti neticesinde yapılan bir başka önaraştırma sonucunda Rekabet Kurulu 6.5.2010 tarih ve 10-34/541-193 sayılı kararı ile Detaş Beton'un başvuru öncesinde de Nuh Çimento'dan ürün temin etmediğini ve başvuru sahibi tarafından ortaya konan ulaşım maliyetlerini azaltmak suretiyle daha avantajlı bir iş modeli kurabilme gerekçesinin son derece hassas bir karar olan sözleşme yapma yükümlülüğü getirilmesi için gerekli olan hukuki standardı karşılamadığını ifade etmiş ve Detaş Beton'un çimento ihtiyacını karşılayabildiği ve faaliyetlerine devam ettiğini de göz önüne alarak çimento üretimi ve sunumunun zorunlu unsur olmadığını tespit etmiş, Nuh Çimento'nun hâkim durumunu kötüye kullanmak yoluyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediği sonucuna ulaşmıştır.

¹ Bu teşebbüsler, Set Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Set), Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Akçansa), Traçim Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Traçim), Aslan Çimento A.Ş. (Aslan), Bursa Çimento Fabrikası A.Ş. (Bursa Çimento) ve Nuh Çimento Sanayi A.Ş. 'dir (Nuh).

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.